

A. NARZĘDZIA DO E-LEARNINGU

REKOMENDOWANE

UPeL – rozwiązanie oparte o naszą infrastrukturę: nie dochodzi do transferu danych poza AGH.

MS Teams - rozwiązanie oparte o zewnętrzną infrastrukturę. Dochodzi do transferu danych poza AGH. Uczelnia ma zawartą umowę licencyjną i umowę powierzenia przetwarzania danych osobowych, zgodnie z którą dane będą przetwarzane wyłącznie na terenie EOG.

Zgoda studentów na wykorzystywanie MS Teams nie jest potrzebna, ale należy ich poinformować, że odbiorcą ich danych osobowych będzie firma Microsoft (przykładowe treści informacji podano w pkt. D).

NIEREKOMENDOWANE

G-Suite dla Szkół i Uczelni - rozwiązania oparte o zewnętrzną infrastrukturę. Dochodzi do transferu danych poza AGH. Uczelnia ma zawartą umowę licencyjną i umowę o treści odpowiadającej wymogom dla umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych, która dopuszcza możliwość, że dane będą przetwarzane poza (EOG).

Z uwagi na powyższe oraz bliskie osiągnięcie wykupionych limitów użycia, a także planowane wycofanie się z użytkowania w AGH Google Workspace z narzędzia G-Suite należy korzystać tylko wówczas, gdy jest to absolutnie niezbędne z uwagi na charakter zajęć, wykorzystując przy tym jak najmniejszą ilość danych osobowych.

Szczególnie ocenianie i część formalna procesu dydaktycznego powinna być realizowana w UPeLU i / lub MS Teams.

Zgoda studentów na wykorzystywanie G-Suite nie jest potrzebna, ale należy ich poinformować, że odbiorcą ich danych osobowych będzie Google i dane mogą być przetwarzane poza EOG (przykładową treść informacji podano w pkt. D).

Na marginesie: z uwagi na powyższe (transfer danych poza EOG) **dysk w ramach G-Suite nie może być wykorzystywany do przechowywania np. dokumentów z danymi osobowymi** a także innych informacji istotnych dla Uczelni np. wyników badań naukowych. W tym zakresie dysponujemy innymi rozwiązaniami chmurowymi np. OneDrive w ramach Office365, czy Chmura AGH.

Zoom i Webex Team – rozwiązania oparte o zewnętrzną infrastrukturę. Dochodzi do transferu danych poza AGH, w tym poza EOG. Z narzędzi tych można korzystać tylko wówczas, gdy jest to absolutnie niezbędne z uwagi na charakter zajęć pod warunkiem, że jednostka organizacyjna dysponuje umową licencyjną wraz z odpowiednimi zapisami dotyczącymi ochrony danych osobowych.

B. DANE OSOBOWE / WIZERUNEK / KAMERKI / NAGRYWANIE

Dane osobowe w rozumieniu przepisów RODO to wszystkie informacje, które pozwalają na pośrednią lub bezpośrednią **identyfikację osoby**, której dane dotyczą. Oznacza to, że danymi osobowymi mogą być przy korzystaniu z aplikacji do e-learningu: **imię, nazwisko, adres e-mail, adres IP, login**, a w przypadku wykorzystywania kamer lub mikrofonów także **wizerunek i głos**, itp. Dlatego należy przestrzegać zasad korzystania z narzędzi, które pokrótce omówiono w części A.

Kamerki - studenci nie mogą odmówić włączenia kamery w trakcie prowadzenia zajęć lub egzaminów (o ile oczywiście nie ma przeszkód technicznych). Włączenie kamery nie jest uzależnione od konieczności uzyskania zgody studenta. Inaczej mówiąc – **student nie może zasłaniać się stwierdzeniem „nie wyrażam zgody”**. Przetwarzanie danych osobowych odbywa się bowiem w oparciu o przepisy prawa pozwalające uczelni na takie działania.

Tu niezbędne jest przytoczenie właściwych przepisów.

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742, z późn zm)

Art. 67 ust. 4

Jeżeli pozwala na to specyfika kształcenia na studiach na określonym kierunku, część efektów uczenia się objętych programem studiów może być uzyskana w ramach zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość przy wykorzystaniu infrastruktury i oprogramowania zapewniających synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami i osobami prowadzącymi zajęcia.

Art. 76a

1. *Uczelnia może zorganizować weryfikację osiągniętych efektów uczenia się określonych w programie studiów, w szczególności przeprowadzać zaliczenia i egzaminy kończące określone zajęcia, poza siedzibą uczelni lub poza jej filią przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.*
2. *Egzamin dyplomowy może być przeprowadzony poza siedzibą uczelni lub poza jej filią przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, zapewniających w szczególności:
1) transmisję egzaminu dyplomowego w czasie rzeczywistym między jego uczestnikami,
2) wielostronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której uczestnicy egzaminu dyplomowego mogą wypowiadać się w jego toku
- z zachowaniem niezbędnych zasad bezpieczeństwa.*
3. *Zasady weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się w sposób, o którym mowa w ust. 1, oraz przeprowadzania egzaminu dyplomowego w sposób, o którym mowa w ust. 2, uczelnia udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej.*

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2020 r. W sprawie studiów zmieniające rozporządzenie w sprawie studiów (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2787,)

§ 12

4. *Zajęcia mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, jeżeli spełniono łącznie następujące wymagania:*

- 1) *nauczyciele akademicki i inne osoby prowadzące zajęcia są przygotowani do ich realizacji z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, a realizacja zajęć jest na bieżąco kontrolowana przez uczelnię;*
 - 2) *dostęp do infrastruktury informatycznej i oprogramowania umożliwia synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia;*
 - 3) *zapewniono materiały dydaktyczne opracowane w formie elektronicznej;*
 - 4) *studenci mają możliwość osobistych konsultacji z nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia w siedzibie uczelni lub w jej filii;*
 - 5) *weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się odbywa się przez bieżącą kontrolę postępów w nauce;*
 - 6) *studenci odbyli szkolenia przygotowujące do udziału w tych zajęciach.*
5. *W przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne metody i techniki kształcenia na odległość mogą być wykorzystywane pomocniczo.*

W kontekście organizacji kształcenia zdalnego na AGH obowiązują zasady wynikające z Zarządzenia Rektora nr 52/2021 z dnia 10 września 2021 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i prowadzenia zdalnego kształcenia w Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie <https://www.cok.agh.edu.pl/dydaktycy/zdalne-ksztalcenie/akty-prawne> oraz Regulamin studiów AGH https://www.cok.agh.edu.pl/home/cok/Regulamin_studiow_AGH/2023_RS_t.j..pdf

Powyższe oznacza, że przetwarzanie danych osobowych studentów w ramach zajęć, zaliczeń i egzaminów (on-line) w związku z realizacją toku studiów odbywa się w trybie art. 6 ust. 1 lit. c RODO (przetwarzanie danych osobowych jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze) w związku z art. 6 ust. 1 lit. e RODO (przetwarzanie jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym) na podstawie wskazanych powyżej przepisów. Zgoda na włączenie kamery i transmisję zajęć przy użyciu środków komunikacji elektronicznej nie jest potrzebna. Nie oznacza to jednak prawa do nagrywania zajęć.

NAGRYWANIE PRZEZ NAUCZYCIELI AKADEMICKICH ZAJĘĆ I EGZAMINÓW

Rejestrowanie (nagrywanie) zaliczeń i egzaminów przeprowadzanych on-line było dozwolone w okresie pandemii COVID-19 na podstawie przepisów, które zostały już uchylone (ust. 2 w §18 ww. rozporządzenia MNiSW w sprawie studiów). Zatem nie ma obecnie podstawy prawnej do rejestrowania zaliczeń i egzaminów.

Rejestrowanie (nagrywanie) zajęć. Zgodnie z § 4 zarządzenia nr 52/2021 Rektora AGH z 10 września 2021 r., który dotyczy rejestrowania, nagrywania, utrwalania zajęć zdalnych:

1. *Rejestrowanie, nagrywanie bądź w jakikolwiek inny sposób utrwalanie, a także przechowywanie, udostępnianie lub rozpowszechnianie przez uczestników lub nauczycieli akademickich nagrań z transmisji zajęć zdalnych lub wszelkich form zdalnej weryfikacji efektów uczenia się:*

- 1) *w przypadku gdy prezentowany jest wizerunek lub głos nauczyciela akademickiego –*

dopuszczalne jest wyłącznie za jego zgodą;

2) w przypadku gdy prezentowany jest wizerunek lub głos osób biorących udział w takich zajęciach – dopuszczalne jest wyłącznie za ich zgodą, jeśli jest to niezbędne. Zgoda taka musi być dobrowolna i rozliczalna.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, każdorazowo należy poinformować uczestników o rozpoczęciu rejestrowania (nagrywania).

3. Nagrania należy przechowywać wyłącznie przez okres niezbędny do osiągnięcia zamierzonego celu, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy w formie zaszyfrowanej.”

Zaś zgodnie z § 11 ust. 8 Regulaminu studiów AGH:

„Studenci mogą wykonywać notatki z zajęć wyłącznie na użytek własny. Utrwalanie z wykorzystaniem urządzeń w jakikolwiek sposób obrazu, dźwięku, treści lub materiałów prezentowanych lub przekazywanych w ramach zajęć dydaktycznych dopuszczalne jest wyłącznie za zgodą prowadzącego zajęcia.”

Zasady bezpieczeństwa. Rejestrowanie wizerunku (przetwarzanie danych) wiąże się z wysokim ryzykiem naruszenia praw i wolności osób widocznych na nagraniu (np. na skutek wycieku takiego nagrania). Dlatego bezwzględnie należy przestrzegać następujących zasad:

1. przed podjęciem decyzji o nagrywaniu należy rozważyć, czy jest to niezbędne;
2. rejestrowanie (nagrywanie) zajęć wymaga zgody studentów o ile nagranie obejmuje utrwalenie wizerunku studentów. Zgoda musi być dobrowolna i rozliczalna;
3. każdorazowo należy poinformować studentów o rozpoczęciu rejestrowania (nagrywania) zajęć;
4. nagrania należy przechowywać wyłącznie przez okres niezbędny do osiągnięcia zamierzonego celu, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy;
5. nagrania należy przechowywać w formie zaszyfrowanej;
6. nie wolno rozpowszechniać nagrań zawierających wizerunek innych osób – rozpowszechnianie wizerunku wymaga zezwolenia osoby, której dotyczy na podstawie art. 81 ust.1 Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (wyjątki dopuszczające brak konieczności uzyskania zezwolenia nie mają w tej sytuacji zastosowania).

PRZYKŁADY

Przypadek 1. Prowadzenie wykładu, kamera włączona tylko dla osoby prowadzącej wykład:

- prowadzący sam podejmuje decyzję o udostępnieniu wizerunku w ramach własnej autonomii informacyjnej

Przypadek 2. Prowadzenie wykładu, kamera włączona tylko dla osoby prowadzącej wykład, która nagrywa go, a następnie udostępnianie nagrania przez UPeL lub MsTeams/OneDrive:

- prowadzący sam podejmuje decyzję o nagrywaniu własnego wizerunku i jego rozpowszechnianiu w ramach własnej autonomii informacyjnej

Przypadek 3. Prowadzenie zajęć on-line na UPeL/ Ms Teams, gdy kamera włączona jest dla prowadzącego i dla studentów (np. zajęcia warsztatowe, laboratorium):

- dane osobowe prowadzącego i uczestników są przetwarzane na podstawie przepisów prawa, do celów edukacyjnych i informacyjnych;
- nagrywanie takich zajęć przez prowadzącego jest niedozwolone bez uzyskania zgody uczestników;

Przypadek 4. Prowadzenie wykładu/ zajęć hybrydowych (jednocześnie w sali i z transmisją on-line na UPeL/ Ms Teams):

- dane osobowe prowadzącego i uczestników są przetwarzane na podstawie przepisów prawa, do celów edukacyjnych i informacyjnych;
- transmisja on-line w przypadku, gdy obraz z kamery obejmuje studentów w sali wykładowej/ laboratorium itp. na przykład gdy podchodzą do tablicy lub odpowiadają na pytania) nie wymaga uzyskania od nich zgody pod warunkiem, że link do zajęć został udostępniony tylko danej grupie wykładowej/ćwiczeniowej itd.
- nagrywanie takich zajęć przez prowadzącego jest niedozwolone bez uzyskania zgody uczestników;

Przypadek 5. Egzamin dyplomowy przeprowadzony w formie zdalnej, gdy kamera włączona jest dla osoby egzaminowanej (studenta) i komisji egzaminacyjnej:

- dane osobowe studenta i członków komisji egzaminacyjnej są przetwarzane na podstawie przepisów prawa, do celów edukacyjnych i informacyjnych;
- obecnie **nagrywanie egzaminu nie jest dozwolone**; zgoda studenta nie powinna być przesłanką legalizującą nagrywanie przebiegu egzaminu, ponieważ w tej sytuacji zarzut braku dobrowolności udzielenia zgody może zostać uznany za uzasadniony. Nie można zmusić studenta do udzielenia zgody na nagrywanie egzaminu.

UWAGA! We wszystkich przypadkach nagrywanie i rozpowszechnianie nagrania **PRZEZ STUDENTÓW** jest niedozwolone bez zezwolenia prowadzącego i ewentualnie innych osób na rozpowszechnianie ich wizerunku (szerzej w pkt. D)

C. PRYWATNE ADRESY E-MAIL NAUCZYCIELI AKADEMICKICH

Zgodnie z Polityką Bezpieczeństwa Informacji AGH poczta elektroniczna w domenie agh.edu.pl powinna być wykorzystywana wyłącznie do celów związanych z wykonywanymi obowiązkami służbowymi, a co ważniejsze korespondencja służbowa pracowników AGH (w tym ze studentami) może być wykonywana wyłącznie z adresów w domenie agh.edu.pl (służbowy adres e-mail).

D. INFORMOWANIE STUDENTÓW

1. Prowadzenie zajęć on-line wiąże się z ryzykiem nagrania zajęć, zaliczenia czy egzaminu przez ich uczestników. Jest to ryzyko, którego nie można uniknąć, ale można je zminimalizować poprzez przekazanie studentom informacji, że nagrywanie, przechowywanie i rozpowszechnianie przez nich nagrań z transmisji zajęć może stanowić naruszenie przepisów dotyczących prawa do prywatności, w tym przepisów o ochronie danych osobowych, przepisów prawa cywilnego, karnego i autorskiego oraz może skutkować pociągnięciem ich do odpowiedzialności prawnej i dyscyplinarnej.
2. Studentów należy poinformować o tym, kto będzie odbiorcą ich danych osobowych w związku z korzystaniem z zalecanych i dopuszczalnych narzędzi e-learningowych

Przykładowa treść informacji:

*„Korzystanie z usługi **G-Suite dla szkół i uczelni** wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych przez dostawcę firmę Google w jej centrach przetwarzania danych, z których część zlokalizowana jest poza EOG. Uczelnia zawarła z firmą Google umowę powierzenia przetwarzania danych osobowych”.*

*„Korzystanie z usługi **Ms Teams** wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych przez dostawcę firmę Microsoft w jej centrach przetwarzania danych. Uczelnia zawarła z firmą Microsoft umowę powierzenia przetwarzania danych osobowych zgodnie, z którą dane nie przetwarzane poza EOG”.*

PODSUMOWANIE

Prowadzenie zajęć on-line wiąże się z wysokim poziomem ryzyka zarówno dla studentów, pracowników jak i samej Uczelni. AGH może zostać pociągnięta do odpowiedzialności z tytułu naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych, jak również z tytułu naruszenia innych przepisów składających się na tzw. prawo do ochrony prywatności. Dlatego bezwzględnie:

1. należy przestrzegać zasad omówionych w pkt. A – D;
2. w przypadku wątpliwości, co do prawidłowości skonfigurowania transmisji on- line należy skorzystać ze wsparcia właściwych służb informatycznych;
3. należy unikać upubliczniania linków do zajęć, zaliczeń i egzaminów;
4. przekazać studentom informację dot. przetwarzania danych osobowych (D2);
5. szczególnie uczulić studentów na zagrożenia związane z ewentualnym nagrywaniem przez nich zajęć transmitowanych on-line;
6. niezwłocznie zgłaszać wszystkie wątpliwości lub podejrzenia naruszenia bezpieczeństwa danych osobowych do właściwych służb wydziałowych (LABI / LASI) i / lub do Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

Opracowanie:

Agnieszka Chrzęszcz – Dyrektorka Centrum e-Learningu i Innowacyjnej Dydaktyki AGH

Tomasz Józefko – Inspektor Ochrony Danych Osobowych AGH

Podziękowania dla p. Grzegorza Króla – Dyrektora ds. IT oraz p. Aleksandry Matukin-Szumlińskiej - Dyrektora Centrum Organizacji Kształcenia, za poczynione ustalenia i konsultacje.